

LUNDS
UNIVERSITET

“Everything is in the way the material is composed”
— **Berättarteknik och tematik i Joseph O’Connors *Star of the***
Sea.

Patricia Loggarfve

Handledare: Rikard Schönström

Kandidatuppsats i Litteraturvetenskap 15 hp

VT 2018

Språk och litteraturcentrum, Lunds Universitet

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
<i>1.1 Syfte och problemställning</i>	1
2. Joseph O'Connor	2
3. Teori och metod	3
<i>3.1 Polyfoni</i>	3
<i>3.2 Berättarperspektiv</i>	4
<i>3.3 Tid och ordning</i>	6
<i>3.4 Röst och point of view</i>	6
<i>3.5 Paratext</i>	7
4. Tidigare forskning om <i>Star of the Sea</i> och Joseph O'Connor	8
5. Analys	9
<i>5.1 The Great Famine</i>	9
<i>5.2 Star of the Sea</i>	11
<i>5.2.1 Sammanfattning av <i>Star of the Sea</i></i>	13
<i>5.3 Berättarteknisk analys</i>	14
<i>5.4 Tematisk analys</i>	19
6. Slutsats	22
Litteraturlista	23

1. Inledning

Star of the Sea skriven av Joseph O'Connor är en roman som passar in på flera olika genrer och som kan läsas på en rad olika sätt. Den kan ses som en gotisk roman, en äventyrsroman, en deckare men inte minst som en historisk roman. *Star of the Sea* fokuserar på den kanske mest fruktansvärda händelsen i Irlands historia, the Great Famine. Med en blandning av fiktion och verklighet skapar O'Connor en gripande historia kring fyra personers livsöden, som på många sätt berör sina läsare. I romanen finns det en signifikant balansgång mellan det fiktiva och det realistiska. O'Connor lyckas med att skriva om fiktiva livsöden som ändå känns otroligt realistiska. Han använder sig av en struktur som bygger på en mängd olika material som sammanställts till en historia: I romanen förekommer paratexter så som brev, tidningsartiklar, sånger, bilder, fotnoter och dagboksanteckningar som alla bidrar till berättelsens framställning. O'Connor använder sig även av en avancerad berättarteknik där det finns både en första persons berättare och en tredje persons berättare men det finns också en mångstämmighet i romanen där läsaren får ta del av flera röster och där många av karaktärerna får komma till tals. Utöver en avancerad berättarteknik belyser O'Connor flera olika teman som nationalitet, identitet, kön, religion och klass, alla relevanta för den historiska tiden-, och i det samhället som romanen skildrar.

Den här studien kommer att fokusera på att undersöka romanen utifrån både dess berättarteknik och dess tematik samt huruvida dessa hänger ihop. Analysen kommer till största del utgå ifrån begrepp som berättarperspektiv, tid, röst, paratext och polyfoni. Några av de litteraturforskare som har fokuserat på berättarteknik och ovan nämnda begrepp är Seymour Chatman, Gérard Genette, Staffan Björck, Mieke Bal och Michail Bachtin vilkas teorier utger basen för den här studien.

1.1 Syfte och problemställning

I följande studie gör jag en närläsning av Joseph O'Connors roman *Star of the Sea* med fokus på det narrativa och det tematiska. Vid de sökningar som gjorts inför den här studien har det endast framkommit ett begränsat material av tidigare forskning kring *Star of the Sea*. Syftet med den här undersökningen är att placera romanen i sin historiska kontext och undersöka den utifrån ett narratologiskt och tematiskt perspektiv samt undersöka om form och innehåll påverkar framställningen av ett politiskt budskap. Studien kommer att besvara följande frågor:

- Hur ser berättartekniken ut i Joseph O'Connors *Star of the Sea* och vad har den för syfte?
- Vad är romanens underliggande tema?
- Kan relationen mellan form och innehåll belysa romanens budskap?

Vidare finns en kortare presentation av Joseph O'Connor i avsnitt två. I avsnitt tre presenterar jag de teorier och metoder som är aktuella för studien. Vidare i avsnitt fyra finns tidigare forskning om *Star of the Sea*. I avsnitt fem finns analysen av romanen utifrån ett berättartekniskt och tematiskt perspektiv, en sammanfattning av romanens handling och dess huvudkaraktärer samt en kortare historik beskrivning av hungersnöden på Irland. Studien avslutas med en slutsats i avsnitt sex.

2. Joseph O'Connor

Joseph O'Connor född 1963 i Dublin är en irländsk författare och journalist. 2002 publicerade han *Star of the Sea* som blev en internationell bästsäljare som har sålt mer än 1 miljon exemplar och har översatts till 38 språk. Romanen har tilldelats en rad olika priser bland, annat France's Prix Millepages, Italy's Premio Acerbi, the Irish Post Award for Fiction, the Nielsen Bookscan Golden Book Award, an American Library Association Award, the Hennessy/Sunday Tribune Hall of Fame Award och the Prix Litteraire Zepier for European Novel of the Year. O'Connor har skrivit 8 romaner, 2 novellsamlingar samt filmmanus och dramer. Dessutom har O'Connor även skrivit musik tillsammans med kompositören Brian Byrne.¹

Under sin uppväxt läste O'Connor mycket och i hemmet fanns det mycket böcker då båda hans föräldrar var intresserade av litteratur. Några av O'Connors favoritförfattare är Brendan Behan, Flannery O'Connor, Sean O'Faolain, Yeats, Steinbeck, Hemingway, Maupassant. I tonåren läste O'Connor böckerna *The Catcher in the Rye* av JD Salinger och *Getting Through* (novellsamling) av John McGahern, som båda inspirerade honom att vilja bli författare. O'Connor studerade litteratur och historia vid universitetet i Dublin mellan åren 1981 och 1986. Upptill studierna jobbade O'Connor även deltid som journalist. 1991 publicerades O'Connors första roman *Cowboys and Indians* som mottogs varmt och 2012 vann O'Connor

¹ *About Joseph O'Connor*

the Irish PEN Award for Outstanding Contribution to Irish Literature.² Enligt Clíona Ó Gallchoir finns det en trend inom nutida irländsk litteratur vad det gäller att skriva historiska romaner som belyser nyckelhändelser i irländsk historia från ironiska och marginaliserade positioner. Till denna trend ansluter O'Connor med *Star of the Sea*.³ O'Connor själv har uttryckt att han inspireras av klassisk realism och den engelska 1800-tals romanen.⁴ Något som tydligt märks i *Star of the Sea*.

3. Teori och metod

Metoden för den här studien är närläsning av Joseph O'Connors *Star of the Sea*. Närläsningen har två olika inriktningar. Jag kommer göra en narratologisk närläsning där fokus ligger på att identifiera vilka berättartekniska strategier som förekommer i romanen och vilket syfte de har. Vidare kommer jag att göra en tematisk närläsning där fokus är att studera det underliggande innehållet i romanen och hur detta hänger ihop med de berättartekniska strategierna. Jag använder mig av narrativa teorier av litteraturforskare som Seymour Chatman, Gérard Genette, Michail Bakhtin, Mieke Bal och Staffan Björck. Vid de efterforskningar som gjorts inför den här studien har det framkommit ytterst lite tidigare forskning om den här romanen, dock har det skrivits en del artiklar och kortare texter som har varit till hjälp.

3.1 Polyfoni

Bachtin menar att polyfoni är det faktum att flera röster hörs som en; läsaren får intrycket att hen behöver handskas med mer än en författare och att dessa har unika röster. Polyfoni refererar till de röster, perspektiv och fokalisatorer som finns på en och samma berättarteknisk nivå.⁵ I *Dostojevskijs poetik* redogör Michail Bachtin för polyfonin och mångstämmigheten i Dostojevskijs romaner.⁶ Dostojevskij skapade, enligt Bachtin ett nytt konstnärligt tänkande vilket han kallar polyfont.⁷ Bachtin beskriver polyfoni som att flera röster och medvetanden

² *About Joseph O'Connor*

³ Clíona Ó Gallchoir, *Modernity, Gender, and the Nation in Josep O'Connor's Star of the Sea*, 2013, s. 344

⁴ *Ibid*, s. 348

⁵ Polyphony, *Oxford Reference*, 2018

⁶ Michail Bachtin, *Dostojevskijs poetik*, 1991

⁷ *Ibid*, s. 7

oberoende av varandra eller författaren, har en chans att träda fram. Bachtin skriver följande om Dostojevskijs romaner:

Det är inte mängden karaktärer och öden i en enda objektiv värld som i ljuset av en enda författares medvetande rullas upp i hans verk, utan här kombineras (men sammansmälter inte) just en *mångfald av medvetande på lika villkor och vart och ett med sin egen värld* i en viss händelses enhet. De viktigaste hjältarna hos Dostojevskij är faktiskt, i överensstämmelse med författarens konstnärliga avsikt, *inte bara objekt för författarens ord utan också subjekt för det egna, direkt betydelsebärande ordet*.⁸

Bachtin redogör här för det faktum att Dostojevskijs karaktärer har ett eget medvetande och att de till viss mån är mer levande än karaktärerna i den traditionella romanen. Enligt Bachtin skapade Dostojevskij det polyfona sättet att skriva romaner.⁹ Vad som är typiskt för den polyfona romanen är att den inte är uppbyggd kring ett medvetande som objektifierar de andra medvetandena utan den polyfona romanen är ett samspel mellan flera medvetande som träder fram genom växelverkan.¹⁰ Viktigt är också att i den polyfona romanen är inga element konstruerade utifrån en tredje persons perspektiv. Ickeexistensen av detta perspektiv är det som utgör romanens styrka.¹¹ Essentiellt för polyfonin är att ”stämmorna förblir självständiga”, vilket med andra ord tycks betyda att om det finns polyfoni i en roman är karaktärernas röster självständiga.¹² Vidare skriver Bachtin att det är i ”polyfonin som en kombination av flera individuella viljor äger rum och som gränserna för en enda vilja principiellt kan överskridas”.¹³ Det polyfona och mångstämmigheten återfinns även i O’Connors roman vilket jag återkommer till i analysen.

3.2 Berättarperspektiv

Enligt Mieke Bal är berättaren ”the most central concept in the analysis of narrative texts”.¹⁴ Bal menar att det är berättarens identitet, hur denna identitet anges i texten och de underförstådda alternativen som ger texten sin specifika karaktär.¹⁵

⁸ Michail Bachtin, *Dostojevskijs poetik*, 1991 s. 10

⁹ Ibid, s. 11

¹⁰ Ibid, s. 23

¹¹ Ibid

¹² Ibid, s. 27

¹³ Ibid

¹⁴ Mieke Bal, *Narratology: introduction to the theory of narrative*, 1997, s. 19

¹⁵ Ibid

Finns det berättande så måste det finnas en berättare, en berättande röst.¹⁶ Chatman belyser vikten av att skilja på berättaren, den som berättar historien och författaren, den som designar och bestämmer om det ska finnas en berättare och hur närvarande den ska vara i berättelsen. Antingen kan berättaren vara en riktig karaktär i romanen eller en utomstående närvaro. Enligt Chatman är berättaren den person eller närvaro som faktiskt berättar historien för publiken eller läsaren.¹⁷ En historia kan berättas från både en första - och en tredje persons perspektiv. Med andra ord måste författaren välja om berättaren ska vara en karaktär i berättelsen eller om berättaren ska stå utanför berättelsen, alltså vad den franske narratologen Gérard Genette kallar en homodiegetisk eller heterodiegetisk berättare.¹⁸ Den homodiegetiske berättaren finns i två olika varianter, antingen är berättaren hjälten eller så är hen en betraktare eller vittne.¹⁹ Den heterodiegetiske berättaren är den allvetande berättaren som kan vara mer objektiv då hen själv inte är en karaktär.²⁰

Chatman skriver också om den implicita författaren vilken är konstruerad av läsaren utifrån texten och tidigare texter av samma författare. Den implicita författaren kan inte kommunicera och har därmed ingen röst till skillnad från berättaren. Den implicita författaren är av vikt då man ska identifiera en opålitlig berättare. Det som gör att en berättare opålitlig är det faktum att hens värderingar skiljer ifrån den implicita författarens. Verkets norm är i konflikt med berättarens presentation vilket leder till ett ifrågasättande om berättaren kan vara ärlig och berätta en sann version av händelserna.²¹ I vissa fall finns det även en naratee, den person som berättaren talar till.²²

Björck skriver att det finns tillfällen då den allvetande berättaren hade kunnat berätta allt men väljer att inte göra det, ofta i fall då det behövs en episk spänning.²³ Detta i sig kan leda till ifrågasättande av berättarens autenticitet. Björck skriver vidare om ”berättarens möjlighet att efter behag släppa till eller hålla inne med sina kunskaper”.²⁴ Något som bidrar till spänningen i romanens intrig, vilket har en betydande roll i *Star of the Sea*.

¹⁶ Seymour Chatman, *Story and discourse: narrative structure in fiction and film*, 1978, s. 146

¹⁷ Ibid, s.33-34

¹⁸ Gérard Genette, *Narrative discourse: an essay in method*, 1980, s. 244-245

¹⁹ Ibid, s. 245

²⁰ Ibid, s. 251

²¹ Seymour Chatman, *Story and discourse: narrative structure in fiction and film*, 1978, s. 148-149

²² Ibid, s. 149-150

²³ Staffan Björck, *Romanens formvärld*, 1983, s. 59

²⁴ Ibid, s. 68

3.3 Tid och ordning

Chatman presenterar ordning utifrån Genettes teorier genom att skriva:

Genette distinguishes between normal sequence, where story and discourse have the same order [...] and "anachronous" sequences. And anachrony can be of two sorts: flashback (analepse), where the discourse breaks the story-flow to recall earlier events [...] and flashforward (prolepse) where the discourse leaps ahead, to events subsequent to intermediate events.²⁵

Det finns ett händelseförlopp där händelserna sker i en viss ordning, däremot behöver dessa inte presenteras i samma ordning, det vill säga den kronologiska ordningen, vilket är fallet i *Star of the Sea*. Chatman diskuterar även duration, vilket är relationen mellan hur lång tid det tar att läsa berättelsen och under hur lång tid berättelsen utspelar sig eller varar. Här finns flera olika alternativ. Antingen kan det ta längre tid att läsa berättelsen än vad det tog för händelserna att ske eller tvärtom. Händelseförloppet kan också ta lika lång tid som det tar att läsa.²⁶

3.4 Röst och point of view

Chatman förklarar skillnaden på röst och point of view på följande sätt:

[T]he crucial difference between "point of view" and narrative voice: point of view is the physical place or ideological situation or practical life-orientation to which narrative events stand in relation. Voice, on the other contrary, refers to the speech or other overt means through which events and existents are communicated to the audience.²⁷

The point of view behöver inte tillhöra den karaktär som berättar utan kan tillhöra en annan karaktär.²⁸ Berättaren kan alltså berätta utifrån någon annans synpunkt. Chatman påstår även att Point of view är en del av berättelsen när det är en av karaktärernas point of view som det berättas genom, men att röst alltid står utanför diskursen.²⁹ Chatman skriver att "[a]ccess to a character's consciousness is the standard entree to his point of view, the usual and quickest

²⁵ Seymour Chatman, *Story and discourse: narrative structure in fiction and film*, 1978, s. 64

²⁶ *Ibid*, s. 67-68

²⁷ *Ibid*, s. 153

²⁸ *Ibid*, s. 154

²⁹ *Ibid*

means by which we come to identify with him".³⁰ Karaktärens tankar är sanningsenliga och till skillnad från berättaren kan karaktären endast vara opålitlig gentemot sig själv.³¹ Point of view är endast intressant att studera då berättaren också är en karaktär eftersom en utomstående enda agenda är att enbart berätta historien. När berättaren också är en karaktär har hen ofta ett visst intresse till varför historien berättas och dessa kan var så pass tydliga att berättaren framstår som opålitlig.³² Fokalisatorn är den som är innehavare av point of view.³³

3.5 Paratext

Många texter har illustrationer, titel, förord etc. Det är svårt att avgöra om dessa är en del av texten eller inte men hur som helst finns de där och omger samt utvidgar texten.³⁴ Paratexter är varken bundna till texten eller läsarnas samtal om texten vilket gör dem till vad Genette kallar för "thresholds".³⁵ I vilken utsträckning en text besitter paratexter varierar beroende på under vilken tid verket är skrivet, vem som har skrivit det, kultur, genre och utgåva.³⁶ Läsaren är inte tvingad till att läsa eller studera paratexterna även om de finns där.³⁷ Genette väljer att dela in paratexter i två grenar, peritext och epitext. Peritexter ligger nära texten och kan till exempel vara kapiteltitlar medan epitexter återfinns utanför texter och är till exempel intervjuer och samtal kring verket.³⁸ Genette menar att bara genom att finnas och att läsaren känner till den, kan paratexten kommentera texten och påverka hur texten tolkas av läsaren.³⁹ En paratext kan förmedla information som författarens namn eller bokens titel men den kan också ge till känna en författares eller förläggares intention eller tolkning.⁴⁰ En paratext är alltid underordnad sin text.⁴¹ Det Genette tycks mena med paratext är det som är ramen kring en text som framsida, baksida, förord, bilder, titlar etc. och att dessa kan påverka läsarens förståelse av texten.

Maeve Tynan skriver att "[p]aratexts consist of the devices and conventions, that form part of the complex mediation between book, author, publisher and reader; in this regard, titles, forewords, epigraphs and publishers' jacket copy are part of a book's private and public

³⁰ Seymour Chatman, *Story and discourse: narrative structure in fiction and film*, 1978, s. 157

³¹ Ibid

³² Ibid, s. 158

³³ Mieke Bal, *Narratology: introduction to the theory of narrative*, 1997, s. 19

³⁴ Gérard Genette, *Paratexts Thresholds of Interpretation*, 1997, s. 1

³⁵ Ibid, s. 2

³⁶ Ibid, s. 3

³⁷ Ibid, s. 4

³⁸ Ibid, s. 5

³⁹ Ibid, s. 7

⁴⁰ Ibid, s. 11

⁴¹ Ibid, s. 12

history”.⁴² Paratexten existerar i utkanten eller marginalen av texten men har ändå en viss kontroll över läsarens tolkning av texten.⁴³ Vidare skriver Tynan att O’Connor utnyttjar paratexter till fullo i *Star of the Sea*, genom att använda sig av bland annat en alternativ titelsida, inskriptioner, bilder som kan guida läsarens tolkning samt kapitel titlar.⁴⁴

4. Tidigare forskning om *Star of the Sea* och Joseph O’Connor

Vad gäller tidigare forskning om romanen har jag funnit tre kortare texter som belyser ämnen som kön, nationalitet, modernitet, familj och svält. Melissa Fegan har skrivit en kortare text där hon diskuterar bland annat familj, svälten, migration och immigration i relation till romanen. I sin text talar Fegan också om hur olika lagar och regler påverkade det irländska folket. Emigrationen från Irland startade redan innan svälten då lagen var sådan att endast den äldsta sonen ärvde mark. Detta innebar att övriga syskon fick en lägre status både i samhället och inom familjen och hade till följd av det inte mycket mer val än att emigrera. Dock blev emigration under the Great Famine ett sista desperat försök till överlevnad.⁴⁵ Vidare skriver Fegan att emigrationen påverkade den irländska kulturen och att detta blev inspiration till flera verk inom den irländska litteraturen redan ganska kort tid efter händelsen.⁴⁶ Ett av de modernare verken som belyser svälten är just *Star of the Sea*. Fegan fortsätter med att ge en utförlig sammanfattning av romanen och fokuserar på att diskutera de historiska delarna av romanen.

Även Ó Gallchoir har skrivit en text om *Star of the Sea* som berör ämnen som kön och nationalitet utifrån ett feministiskt och irländskt perspektiv. Ó Gallchoir diskuterar de sociala och kulturella förändringarna som skett på Irland sedan the Great Famine fram tills nu och hur historiska händelser skildras i olika romaner. Hon skriver också om det faktum att the Great Famine är något som har tystats ned, ingenting som det pratas om men att tystnaden nu utmanas av nutida forskning.⁴⁷ Vidare belyser hon även ämnen som nationalism, det irländska

⁴² Maeve Tynan, “Everything is in the way the material is composed”. Joseph O’Connor’s *Star of the Sea* as historiographic metafiction, 2009, s. 87

⁴³ Ibid

⁴⁴ Ibid

⁴⁵ Melissa Fegan, *That heartbroken island of incestuous hatreds*, 2011, s. 322

⁴⁶ Ibid, s. 323

⁴⁷ Clíona Ó Gallchoir, *Modernity, Gender, and the Nation in Josep O’Connor’s Star of the Sea*, 2013, s. 345

språket och den irländska identiteten i relation till romanen.⁴⁸ Vidare gör Ó Gallchoir en feministisk analys av karaktären Mary Duane.

Tynan har också skrivit en text om romanen som analyserar den som en "Historiographic Metafiction". Även Tynan fokuserar på tystnaden kring the Great Famine och skriver att "O'Connor's achievement is not only to break that silence surrounding the Great Famine but to produce a contemporary and experimental text that masquerades as a quaint nineteenth-century historic novel".⁴⁹ Vidare skriver Tynan om romanens komposition i relation till bland annat paratexter och intertexter. För att kunna reda ut den historiska kontext som romanen utspelar sig samt för att förstå de historiska händelserna på Irland har jag använt mig av historieboken *An Illustrated History of Britain samt webbsidorna Encyclopedia Britannica* och *LibraryIreland*. Det materialet har bidragit med en djupare förståelse för händelserna innan, under och efter the Great Famine. Anledningen till att både en brittisk och en irländsk webbsida har använts är den att de har olika uppfattning av vad som hände och vem som bär ansvaret för svälten. Vad gäller den biografiska informationen om Joseph O'Connor så har den hämtats ifrån hans egna webbsida.

5. Analys

I följande avsnitt presenteras den historiska kontext som är nödvändig för att förstå romanen, relevant information om *Star of the Sea*, en sammanfattning av romanens handling samt en analys bestående av två olika inriktningar: en berättarteknisk och en tematisk.

5.1 The Great Famine

Star of the Sea är en roman som skildrar en av de mest fruktansvärda händelserna i Irlands historia: the Great Famine. Hungersnöden på Irland kan vara den värsta katastrofen som har drabbat landet i hela dess historia. Svälten var som värst mellan åren 1845–1847 och cirka 1,5 miljoner människor miste livet. Irland som hade ökat sin befolkning från 5 till 8 miljoner under första delen av 1800-talet förlorade nu omkring 20 procent av sin befolkning till följd av

⁴⁸ Clíona Ó Gallchoir, *Modernity, Gender, and the Nation in Josep O'Connor's Star of the Sea*, 2013, s. 348

⁴⁹ Maeve Tynan, "Everything is in the way the material is composed". Joseph O'Connor's *Star of the Sea* as historiographic metafiction, 2009, s. 79

svälten.⁵⁰ Hungersnöden kallas ofta the Irish Potato Famine eftersom den till stor del berodde på att potatisskörden infekterades av svamppest. Av misstag fördes *Phytophthora* eller svampen från Nordamerika till Irland 1845. På grund av det fuktiga väderförhållandet som rådde på Irland trivdes svampen och den spreds fort. Näst intill all potatisskörd ruttnade redan på åkrarna.⁵¹ I princip hela den fattiga befolkningen på Irland var beroende av potatis för att överleva. Utöver de 1,5 miljoner människor som miste livet, såg många människor att de inte hade något annat val än att utvandra. Under den här tiden valde omkring 1 miljon människor att lämna Irland för Amerika. Utvandringen till Amerika fortsatte sedan under hela 1800-talet på grund av den fattigdom som följde svälten.⁵² Under svältens värsta år hade Irland tillräckligt med skördar av vete för att kunna ge mat till hela befolkningen, dock odlades allt vete i syfte att exporteras till England och regeringen i London misslyckades med att förstå hur allvarlig svälten var.⁵³

Svamppesten drabbade inte bara Irlands potatisskördar utan även andra länder i Europa men Irland drabbades mycket hårdare då de till att börja med var mer beroende av potatis för att mätta den fattiga befolkningen samt eftersom att Irland var en koloni till England. För att förstå varför Irland drabbades särskilt hårt är det väsentligt att förstå Irlands tidigare historia, innan 1845 då hungersnöden slog till. På slutet av 1600-talet var Irland helt under Englands styre och nya lagar antogs, det som kallas för penal laws. Penal laws var emot katolikerna och innebar bland annat att de fräntogs sin rätt att sitta i parlamentet, katoliker fick inte bli invalda som medlemmar i parlamentet, katolikerna fräntogs rätten att rösta, de fick inte äga vapen, de fick inte ta del av utbildning, de fick inte utöva sin tro och de fick inte köpa eller ärva mark.⁵⁴ Detta var förödande för irländarna eftersom de var katoliker som nu hamnade under engelsk, protestantiskt styre. Senare antogs även lagar som förbjöd irländska handelsmän, både protestanter och katoliker att handla med andra länder än England. Detta innebar att varor från Irland endast fick exporteras och importeras på fartyg byggda i England och på väg till eller från England.⁵⁵ Dessa lagar bidrog till att irländarna fick det svårare under svälten då de brukade engelsmännens mark och inte kunde styra över de grödor som odlades. Den konflikt som hade funnits mellan katoliker och protestanter försvårade Irlands möjligheter att ta sig ur svälten.

⁵⁰ David McDowall, *An Illustrated History of Britain*, 1989, s. 149

⁵¹ Joel Mokyr, "Great Famine", *Encyclopedia Britannica*, 2000

⁵² David McDowall, *An Illustrated History of Britain*, 1989, s. 149

⁵³ *Ibid*, s. 149

⁵⁴ Margaret Anne Cusack, "Penal Laws in Ireland", *LibraryIreland*

⁵⁵ *Ibid*

Irland har fortfarande inte kommit upp i den befolkningmängd de hade i början på 1800-talet och utvandringen från Irland har fortsatt. De som lämnade Irland och lyckades bra i Amerika förlät inte England och började stödja de frihetsrörelser som fanns på Irland. Händelserna under svälten blev på sätt och vis startskottet på de händelser som sedan skedde på Irland. Nationalisterna blev starkare och beslöt sig för att vinna sin frihet genom att kämpa för den.⁵⁶ Påsken 1916 gjordes ett uppror i Dublin av republikanerna som ville ha självständighet. De visste om att de inte kunde vinna men ville inspirera fler irländare att kämpa med dem. Vid valet 1918 deklarerades det att Irland var en republik och att de inte tänkte gå ihop med det brittiska parlamentet. Irländare började kämpa mot britterna och 1921 beslöt den brittiska regeringen att sluta fred. Irland blev självständigt men Nordirland förblev under brittiskt styre.⁵⁷

Vid läsning av olika texter om the Great Famine blir det tydligt att irländare och engelsmän har lite olika syn på det som hände. Engelsmännen vill inte erkänna att de inte tog det ansvar som de skulle ha gjort och irländarna tycker om att framhäva detta. Irländarna tycks vilja framhäva engelsmännens misstag och engelsmännen tycks vilja tysta ned dessa. Detta tyder på att det på sätt och vis än idag finns en viss konflikt vad gäller denna historiska händelse.

5.2 *Star of the Sea*

I en artikel publicerad i *The Guardian* skriver Terry Eagleton att *Star of the Sea* är en hyllad roman dels för att man endast kan återvinna det förflutna om man gör det utan att känna verken skam eller nostalgi, vilket han menar att O'Connor lyckas med. Vidare skriver Eagleton att en annan anledning till varför romanen har blivit hyllad är den att, "O'Connor's supple, richly textured, faintly archaic prose, which draws on an Irish tradition of scrupulous verbal craftsmanship, puts to shame the colourless, drably functional language of so many of his English counterparts."⁵⁸ *Star of the Sea* är ett så kallat coffinship som transporterar människor från Irland till Amerika. Skeppet kallas för ett coffinship eftersom flera av passagerarna dagligen dör ombord. Passagerarna och huvudkaraktärerna representerar den irländska stereotypen. Med på resan finns bland annat den unga lovande författaren, den brutala hyresvärden, den kränkta tjänsteflickan och den politiska balladsångaren.⁵⁹ I sitt självmedvetna episka verk blandar O'Connor gotisk och pikaresk historia och biografi, thriller och

⁵⁶ David McDowall, *An Illustrated History of Britain*, 1989, s. 150

⁵⁷ Ibid, s. 163

⁵⁸ Terry Eagleton, "Another Country", *The Guardian*, 2003

⁵⁹ Ibid

äventyrshistoria för att skapa den spetiga mångfald som återfinns i viktoriansk fiktion.⁶⁰ Vidare beskriver Eagleton O'Connors sätt att skriva på följande sätt:

As with much Irish writing, there is a telling contrast between the bleakness of the materials and the opulence of the treatment. While other writers content themselves with fine-drawn cameos of suburban adultery, O'Connor ranges from workhouse destitution and grotesque prison violence to storms at sea and delicately sketched love scenes. There is a Dickensian spaciousness here; indeed, the great man himself puts in a brief celebrity appearance.⁶¹

Eagleton beskriver även *Star of the Sea* som en polyfonisk roman eftersom olika röster, sociala accenter och nationella idiom vävs in och ut i texten. Vidare skriver han att tonen i verket representeras av nykter engelsk realism men att strukturen snarare är irländskt litterärt experiment då texten är ett montage av "letters, quotation, first-person narrative, Hansard, captain's log, snatches of ballad, advertisements, news-paper clippings, historical documentation."⁶² Skeppet är en mikrokosmos av det irländska samhället där flera olika berättelser strålar samman. Romanen fokuserar även på varje personlig historia och går tillbaka till dess begynnelse.

O'Connor skriver i sin introduktion till romanen att berättelsen började med karaktären Pius Mulvey och hans historia och inte om The Great Famine som historisk händelse. Men O'Connor skriver också att hungersnöden förändrade allt och inte bara för Irland och det irländska folket. *Star of the Sea* är O'Connors första historiska roman och han hoppas att han har gjort de historiska händelserna rättvisa, dock skriver O'Connor att "*Star of the Sea* has been read in different ways, but to its author, at any rate, it is simply a story about love"⁶³ Då det inte finns mycket kärlek mellan karaktärerna så som vi tänker oss att det finns i kärleksromaner, tolkar jag det mer som att det finns en kärlek för det land och det hem karaktärerna är tvungna att överge.

Star of the Sea är som nämnts en historisk roman. Nationalencyklopedin definierar en historisk roman som en roman med historiskt stoff. Genren fick sitt genombrott under 1800-talet och enligt Nationalencyklopedin befinner den sig mellan två poler. Antingen vill författaren rekonstruera en historisk händelse med hjälp av romanen eller så vill hen

⁶⁰ Terry Eagleton, "Another Country", *The Guardian*, 2003

⁶¹ Ibid

⁶² Ibid

⁶³ O'Connor, Joseph, *Star of the Sea*, 2005, s. ix, I fortsättningen kommer jag ange sidangivelser till romanen inom parantes.

använda historien som en plattform för att diskutera problem som är aktuella för författarens samtid.⁶⁴ Jag vill hävda att *Star of the Sea* kan passa in på båda poler. Genom att O'Connor först rekonstruerar the Great Famine för att också kommentera den tystnad och skam som råder kring händelsen. Än idag tycks det vara något av tabu att diskutera the Great Famine och genom att skriva romanen bryter O'Connor tystnaden.

5.2.1 Sammanfattning av *Star of the Sea*

Star of the Sea är en historisk fiktionsroman som skildrar en 26 dagar lång resa med ett famine ship från Irland till New York år 1847, samma år som svälten nådde sin kulmen. *Star of the Sea* kretsar huvudsakligen kring fyra karaktärer Pius Mulvey, Mary Duane, David Merridith och Grantley Dixon samt deras familjer, både under resan och i tillbakablickar ifrån tiden innan de klev på skeppet. Historien berättas av den amerikanska journalisten Garntley Dixon som också är en av huvudkaraktärerna i romanen. Passagerarna på båten illustrerar något av ett irländskt samhälle i miniatyr, där olika religioner och klasser representeras. Under historiens gång får läsaren reda på hur de fyra huvudkaraktärerna är sammanlänkade med varandra, vilket i vissa fall är sätt de inte själva vet om samt hur de alla har påverkats av the potato famine.

Tidigt i romanen får vi reda på att David Merridith kommer bli mördad men inte av vem och varför. David Merridith är markägare, protestant och av högre klass. Han reser tillsammans med sin fru och deras två söner. Merridith får ärva marken efter sin far och upptäcker då att den är belånad vilket skapar ekonomiska problem som får familjen att emigrera till Amerika. Med sig på resan har de sin barnflicka Mary Duane. Mary och David växte upp tillsammans eftersom Marys familj jobbade och brukade jorden på Davids pappas mark samt eftersom Marys mamma jobbade som barnflicka hos familjen Merridith. Familjen Duane är av lägre klass, katoliker och irländare. David och Mary utvecklar ett sexuellt förhållande ovetandes om att de är halvsyskon. Eftersom David går i skola i England separeras de och han gifter sig sedan med sin fru Laura och Mary träffar Pius Mulvey. Pius och Mary har ett kort förhållande och Pius lämnar henne när hon är gravid. Pius bror Nicholas erbjuder sig då att gifta sig med Mary. Tyvärr är barnet dödfött. Senare får Nicholas och Mary en dotter tillsammans och under den svåra tiden med svält kan de inte längre ge dottern tillräckligt med mat. En dag när Mary är ute tar hennes man både dotterns och sitt eget liv genom drunkning. Marys liv blir då extremt svårt, återigen gravid tvingas hon tigga och gå på gatan. Hon förlorar sitt barn och till slut hamnar hon hos David och hans familj efter att David hittar henne på en bordell.

⁶⁴ Historisk roman, *Nationalencyklopedin*, 2018

Pius Mulvey är bonde men får problem att försörja sig på det på grund av potatissvampen och det engelska styret över Irland. Efter att ha lämnat Mary reser Pius Mulvey till England och livnär sig på att sjunga och skriva ballader, stjäla, tigga och anta andra människors identiteter. Han hamnar i fängelse, fejkar sin egen död och begår mord. Pius skapar sig ett dåligt ryckte och folk kallar honom för The Monster of Newgate. Grantley Dixon är den amerikanska journalist som reser med skeppet och det är han som berättar historien om de andra karaktärerna. Han skriver artiklar för olika tidningar men jobbar också på en roman som han inte lyckas få publicerad. Det finns ett hat mellan Dixon och Merridith vilket framträder under resan. Det visar sig sedan att Merridiths fru Laura är otrogen med Dixon. Dixon vet också att Laura inte kommer att lämna Merridith, vilket får Dixon att begå mordet på David Merridith.

Romanen skildrar vad som hände på Irland under svälten och orsaken till varför så många människor led. Den visar även hur en sådan här händelse påverkar människor och den varaktiga verkan det förflutna kan få på individer.

5.3 Berättarteknisk analys

Star of the Sea har en komplicerad narratologi där berättartekniken är konstruerad på ett sätt som reflekterar många rösters syn och upplevelser på mer eller mindre samma händelse. Skott skriver "[a]tt berätta och att följa en berättelse är en konst som innebär att vi förmår skapa en meningsfull helhet av spridda fragment".⁶⁵ Detta blir väldigt tydligt i O'Connors roman då författaren har konstruerat texten med hjälp av flera olika typer av text och flera olika röster.

O'Connor menar att det är konst att skriva men att det också är ett hantverk och det var viktigt för honom att använda olika strategier och olika perspektiv när det kom till berättandet av romanen (s. ix). Detta blir ytterst tydligt i *Star of the Sea* där O'Connor använder sig av både implicita och explicita strategier för att förmedla sin berättelse. O'Connor låter Grantley Dixon berätta historien med hjälp av bland annat brev, intervjuer, dagboksanteckningar, sånger, fotnoter, illustrationer och artiklar.

O'Connor bygger upp narratologin i *Star of the Sea* på ett mycket skickligt sätt. Redan innan berättelsen börjar introducerar O'Connor the Great Famine genom att fyra korta tidningsurklipp angående svälten, vilka placeras innan prologen (s. xi). Dessa ger en viss indikation och känsla för vad som är kärnan i berättelsen. Det inger också ett visst mått av

⁶⁵ Carola Skott, *Berättelsens praktik och teori: narrativ forskning i ett hermeneutiskt perspektiv*, 2004, s. 65

autenticitet vilket skapar förtroende för berättaren eller den person som har satt samman berättelsen.

Romanens prolog introduceras på detta sätt: "Prologue from An American Abroad: Notes from London and Ireland in 1847" (s. xii). Sidans layout påminner om ett bokomslag och jag som läsare får en känsla av att det är en bok i boken. Vidare fortsätter prologen med titeln "The Monster" och liknar många av de andra kapitlen i romanen även om det inte är ett nummererat kapitel (s. xix). Prologen berättas av Grantley Dixon och är till stora delar en beskrivning av Pius Mulvey/the monster/the ghost vilket jag tolkar som en hint eller villfarelse om att det är Mulvey som kommer utföra mordet. Det faktum att det är tydligt att det är Dixon som berättar prologen kan också ge en hint om att Dixon även berättar andra delar av historien, dock är detta svårt att uppfatta när boken läses för första gången. Redan här ger Dixon en hint om att han är en av passagerarna på skeppet genom att skriva "we First –Class passengers" (s. xxiv). Han inkluderar sig själv bland passagerarna. Prologen slutar med att Dixon säger att han menade att mörda (s. xxix). Vid en första läsning av romanen tolkas det som att Mulvey är mördaren vilket följer läsaren genom romanen men vid en andra läsning är det inte längre tydligt om Dixon syftar på Mulvey eller sig själv.

O'Connors roman är uppbyggd på så sätt att de 26 dagarna som resan tar berättas genom kapten Lockwoods loggböcker. De andra kapitlen, bortsett från prolog, epilog och kapitel bestående av brev, sånger och artiklar, berättas av en tredje persons berättare som i epilogen visar sig vara journalisten Grantley Dixon. Däremot finns det hintar längs historiens gång om att det skulle kunna vara Dixon som är berättaren, bland annat är alla fotnoter i romanen undertecknade med GGD, G. Grantley Dixons initialer.

Det är inte helt uppenbart att det är kaptenen som berättar i loggböckerna. Det sägs aldrig explicit att det är Lockwood som berättar, däremot går det att räkna ut genom att ha berättare i första person till skillnad från den allvetande tredje persons berättaren. Bland annat säger första persons berättaren: "I have ordered" (s. 153) och vid ett tillfälle frågar en passagerare första persons berättaren om ett jobb (s. 83), vilket indikerar att hen har en högre befattning. Loggbokskapitlen börjar också alltid med datum och tidsangivelser, koordinater för var skeppet befinner sig samt en lista över de människor som under natten mist sitt liv på skeppet vilket är information en kapten känner till. Att dessa kapitel är hämtade ur kaptenens loggbok bekräftas av Dixon i epilogen. De flesta av de kapitel som inte är från kaptenens loggbok berättar Dixon ur ett tredje persons perspektiv men ur de andra karaktärernas point of view. Undantaget är att det finns ett kapitel, "the story-teller" (s. 119) där Dixon talar om sig själv i tredje person vilket gör att man som läsare inte reflekterar över att det faktiskt är han som

är den allvetande berättaren. Däremot talar berättaren om att Dixon skriver på en roman som han har svårt att publicera, att den handlar om Irland och att han ska resa till Irland. Eftersom Dixon inte verkar vilja avslöja sig själv som den allvetande berättaren, är det smart av honom att inkludera ett kapitel där hans egna karaktär står i fokus så att läsaren inte misstänker att det är han som är den allvetande berättaren. Dixon lyckas inte med att få sin roman publicerad och kanske är det så att han behöver sammanställa material som andra har skapat för att lyckas med sitt mål att bli en publicerad författare. Dixon inkluderar också en artikel skriven av han själv åt *the New York Tribune*. Artikeln handlar om varför det råder svält på Irland (s. 18–22). I artikeln är läsaren medveten om att hen tar del av Dixons ord till skillnad ifrån de övriga kapitlen. Genom att inkludera artikeln behöver Dixon inte maskera sig som den allvetande berättaren i den här passagen. Om Genettes termer homodiegetisk och heterodiegetisk ska appliceras på romanens berättare så är kaptenen homodiegetisk, då han är en av karaktärerna i romanen, och tredje persons berättaren framstår först som heterodiegetisk men visar sig vara homodiegetisk när Dixon avslöjas som berättare. Däremot är de flesta paratexter skrivna av personer utanför berättelsen och där med är dessa berättare heterodiegetiska. Paratexterna skrivna av karaktärer i romanen är dock skrivna av homodiegetiska berättare, exempelvis Dixons artikel (s. 18–22), Nicholas brev till Mary (s. 38–43) och Merridiths brev till sin syster (s.109–117). Många av breven i romanen har också en tydlig naratee då de är adresserade till en specifik person.

Romanen berättas inte på något sätt i kronologisk ordning. Kaptens loggbok med händelser ombord skeppet är visserligen kronologiska men de varvas med tillbakablickar ifrån tiden innan karaktärerna klev ombord. Analepserna visar de viktiga händelserna i huvudkaraktärernas liv som har lett dem fram till beslutet att emigrera. Det finns viss kronologi i analepserna men detta är inte helt konsekvent. Det händer att händelserna i det förflutna inte berättas i kronologisk ordning då ett kapitel fokuserar på en viss huvudkaraktär. På detta sätt får läsaren följa med varje karaktär på deras resa ur deras synvinkel även om det är den allvetande berättaren som talar.

Romanen är polyfon eftersom flera karaktärer får uttrycka sig i sina egna ord och får på så sätt en röst. Dixons ord framträder i artikeln, prologen, epilogen och som den allvetande berättaren. Kaptens röst framträder i loggböckerna. I de kapitel som fokuserar på Pius Mulveys liv får läsaren vid flera tillfällen ta del av de ballader som är skrivna av honom. Tidigt i romanen inkluderas ett brev skrivet av Nicholas Mulvey till Mary Duane där han berättar om varför han väljer att dränka deras dotter och sig själv, anledningen är svälten (s. 38–43). I romanen finns också ett anagram skrivet av David Merridith (s. 365). Utöver dessa

röster får läsaren även ta del av en rad andra röster i form av brev och små notiser. De flesta kapitel i romanen slutar med brev eller notiser samt en illustration. Breven är i många fall kommunikation mellan familjemedlemmar där den ena befinner sig i Amerika och den andra på Irland. Här får läsaren ta del av flertalet röster som alla har drabbats av svälten på ett eller annat sätt. Anledningen till att alla dessa röster ryms i romanen beror bland annat på att O'Connor använder sig av paratexter.

Paratexterna i romanen är illustrationer, brev, artiklar, notiser, sånger, verser, fotnoter och musikaliska noter. Dessa i sig själva för inte historien, om de fyra karaktärerna ombord på skeppet, framåt däremot bidrar de till att skapa en viss autenticitet samt att vi i korta passager får ta del av karaktärernas egna röster. Illustrationerna som föreställer människor som lider på grund av svälten och breven till och från emigranter bidrar till det som är verkliga och historiska händelser i romanen. Det finns ständigt en konflikt i romanen mellan det som är fiktion och det som är verklighet. Paratexterna tillför verklighet till det som är fiktion. Varje kapitel har en titel men också en underrubrik som ger läsaren en hint om vad som kommer hända i kapitlet vilket ger läsarna en föräning om vad som kan förväntas hända.

Vad gäller Dixon som berättare kan man som läsare ifrågasätta hans trovärdighet. Det är han som sammanställer materialet och kan på så sätt sätta ihop det så att det passar honom. Genom hela romanen framställs Pius Mulvey som den person som kommer till att mörda David Merridith. Det faktum att Mulvey har mördat gör det lätt att få det att se ut som om det är han som är gärningsmannen. På romanens sista sida får läsaren reda på att det är Dixon själv som har mördat Merridith och det på grund av att han har en affär med Merridiths fru som nu väntar Dixons barn. Det faktum att mördaren själv skriver under på att han har skrivit texten kan få läsaren att ifrågasätta textens trovärdighet (s. 405).

I sin epilog frågar han sig om det var moraliskt rätt att skriva historien (s. 391). Dixon skriver "[t]hrough out it all, I had to ask myself was it worth it: to go in disguise into this kingdom of lies. To use the shocking story of the Monster of Newgate to tell another more important and still more shocking story" (s. 391). Detta indikerar att den mordgåta som romanen initialt tycks handla om egentligen är en täckmantel för att berätta historien kring den troligtvis mest fruktansvärda händelsen i Irlands historia. Genom hela romanen lyckas Dixon hålla det hemligt för läsaren ända fram till epilogen att det är han som är berättaren eller sammansättaren av historien. Det faktum att Dixon var den enda journalisten ombord på skeppet när David Merridith mördades innebar att hans artiklar blev mycket eftertraktade. Dixon skriver: "[h]is death gave me a kind of freedom" (s. 389) och menar då att hans karriär gynnades av det faktum att han mördade Merridith. Dixon frågar sig själv om det är moraliskt

korrekt för honom att skriva den här historien men försvarar sig med att han har försökt göra det på ett rättvist sätt (s. 389). Detta får en också att ifrågasätta Dixons trovärdighet. I den situation han befinner sig i har han möjlighet att både lägga till och dra ifrån händelser från det som faktiskt inträffade. I epilogen talar Dixon till läsaren ur ett jag-perspektiv men nämner inte sitt namn förens på sista sidan (s. 405). I epilogen beskriver han livet efter resan ombord på skeppet Star of the Sea för samtliga karaktärer och deras familjer. I slutet av epilogen övergår berättandet till tredje person igen och berättaren talar om Merridiths mördare, dock blir det tydligt att det är Dixon själv som är mördaren men genom att berätta om sig själv i tredje person tar han möjligtvis avstånd från den person han var närmare 70 år tidigare (s. 404–405).

I epilogen redogör Dixon även över sin objektivitet och för hur han har skrivit boken genom att skriva:

I would like to think I am objective in what I have put down, but of course that is not so and could never have been. I was there. I was involved. I knew some of the people. One I loved; another I despised. I use the word carefully: I did despise him. So easy to despise in the cause of love. Others again I was simply indifferent to, and such indifference is also part of the tale. And of course I have selected what has been seen of the Captain's words in order to frame and tell the story. A different author would have made a different selection. Everything is in the way the material is composed. (s. 397)

I citatet belyser Dixon sitt försök till att vara objektiv men berättar också orsaken till mordet. Han mördade helt enkelt Merridith eftersom han var gift med kvinnan Dixon älskade. Dixon visar även på det faktum att han har valt ut delar av kaptanens loggbok för att det ska passa in i hans berättelse. Viktigast av allt klarlägger Dixon det faktum att kompositionen av ett verk beror på dess författare och att samma material kan sättas samman på en rad olika sätt.

Epilogen börjar med att Dixon berättar vad som har hänt karaktärerna efter det att de klev av skeppet men sammanfattar också de viktigaste händelserna. I slutet av epilogen skriver Dixon följande:

The above events all happened. They belong to fact.
As for the rest – the details, the emphases, certain devices of narration and structure, whole events which may ever have occurred, or may have happened differently to how they are described – those belong to the imagination. For that no apology whatsoever is offered, though some will insist that one is needed. (s. 404)

Dixon tycks mena att allt i den sammanfattning han ger garanterat hända i övrigt kan saker och ting vara uppbyggda, förskönade eller omskrivna. Dixon ifrågasätter även sitt eget minne då han skrev historien långt senare och belyser då vikten av att kaptenens loggbok är dokumentation som är samtida med den tid under vilken historien utspelar sig (s. 397).

5.4 Tematisk analys

Romanen belyser en rad viktiga teman som nationalitet, kön, religion, klass, det irländska samhället och svälten. Alla dessa teman illustreras med hjälp av huvudkaraktärerna. David Merridith representerar den protestantiska, brittiska markägaren medan Pius Mulvey och Mary Duane representerar det katolska, irländska arrenderande bönderna. Det är tydligt att det finns en stor konflikt mellan protestantism och katolicism, mellan England och Irland samt mellan markägare och arrendator. Dessa konflikter späs på ytterligare med den samhällskris the Great Famine innebär. Tydligt är att den nationalitet man tillhör avgör vilken samhällsklass man placeras i. Irländarna står helt klar i en lägre rang än britterna vilket illustreras tydligt genom kontrasterna i religion och klass. Det faktum att berättaren, Dixon är amerikan kan bero på att han ska kunna hålla sig någorlunda opartisk i denna konflikt. Tidigt i romanen, redan innan introduktionen återfinns tre bilder som illustrerar "the Irish –Iberian", "the Anglo-Teutonic" och "the Negro" (s. iii). Dessa illustrerar den rasism som tycks ha funnits emot det irländska folket. Tynan skriver i sin text att the Irish-Iberians käklinje liknar den av the Negro vilket skulle innebära att irländarna befinner sig längre ner på den evolutionära skalan är engelsmännen och att därmed skulle det brittiska folket representerade av the Anglo-Teutonic vara enligt evolutionen mer överlägsna.⁶⁶

Tematiken vad gäller nationalitet och identitet illustreras i David Merridiths karaktär. Han föds på Irland och talar irländska men han är av brittiskt blod och han är född in i en högre klass och en annan religion vilket komplicerar hans relation till Irland och det irländska folket.⁶⁷ För Merridith blir detta en fråga om identitet och han tycks varken kunna identifiera sig med det brittiska eller det irländska.

Tematiken kring kön illustreras tydligast i kontrasten mellan Mary Duane och Pius Mulvey som båda tillhör samma religion, klass och nationalitet. Den stora skillnaden dem emellan är att Pius kan styra sitt egna öde medan Marys öde är beroende av de beslut männen i hennes liv tar. Pius som är en tiggare, sångare, mördare och lärare kan handla på eget initiativ.

⁶⁶ Maeve Tynan, "Everything is in the way the material is composed". Joseph O'Connor's *Star of the Sea* as historiographic metafiction, 2009, s. 87-88

⁶⁷ Melissa Fegan, *That heartbroken island of incestuous hatreds*, 2011, s. 328

Han mördar två gånger, ena gången för att rymma ifrån fängelset och andra gången för att stjäla sin väns identitet och på så sätt säkra sin överlevnad. Även om Pius är brutal har han möjlighet att fatta beslut.⁶⁸ Mary å andra sidan överges först av David Merridith sedan av Pius Mulvey då som ogift och gravid. Hon känner sig tvingad att ingå ett äktenskap med Pius bror Nicholas eftersom hon är gravid. Sedan förlorar hon barnet. Flera år senare väljer Nicholas att ta både sitt eget och deras dotters liv och ännu en gång står Mary själv och övergiven. Hon tvingas att gå på gatan och förlorar ytterligare ett barn. Hennes liv förändras när David hittar henne och hon får bli deras barnflicka. Alltså kan Mary själv inte fatta några drastiska beslut för att ändra sig livssituation utan är beroende av de beslut som männen runt omkring henne fattar. När Mary kliver i land i New York försvinner hon spårlöst och Dixon lyckas inte hitta henne, vilket gör att läsaren aldrig får reda på vad som hände henne efter hon lämnat skeppet. Dixon avslutar hennes historia med att skriva:

”[I]ooking back over these pages, they seem to say almost nothing about her; it is as though she was merely a collection of footnotes in the lives of other, more violent people. [...] I would like to have been able to say more in the present account, to do more than to record the few known facts of her existence in terms of the existences of the men who hurt her (s. 399).

Mary är ett offer för de beslut som fattas runt henne och det blir tydligt i romanen genom att det inte finns något kapitel som fokuserar på hennes karaktär utan hennes liv berättas i relation till Pius Mulvey och David Merridith. Ó Gallchoir menar att detta gör att Mary blir en symbol för alla de livsöden som är odokumenterade.⁶⁹

Orden nedan inleder romanens epilog:

‘History happens in the first person but is written in the third.
This is what makes history a completely useless art.’ (s. 386)

Orden är hämtade ifrån en uppsats David Merridith skrev på college. Dessa kan symbolisera vad O’Connor delvis tycks mena med sin roman. Egentligen finns det kanske inte en större mening i att skriva om historia. Vi som skriver om det var inte på plats, vilket gör att vi inte vet exakt vad som hände. Även om O’Connor genom efterforskningar lyckas skapa ett verk som

⁶⁸ Clíona Ó Gallchoir, *Modernity, Gender, and the Nation in Josep O’Connor’s Star of the Sea*, 2013, s. 356

⁶⁹ *Ibid*, s. 359

på många sätt efterliknar den historia vi känner till så kan vi inte till hundra procent redogöra exakt vad det var som skedde. Det finns oändligt många versioner av samma historiska händelse. Detta kan vara anledningen till varför det skapas så många passager i romanen där Dixon själv ifrågasätter autenticiteten i det han skriver men också de passager där läsaren kan ifrågasätta samma sak.

O'Connor menar att kärnan i historien är de verkliga historiska händelserna som drabbade verkliga personer. Att använda sig av en så pass tragisk händelse som hungersnöden på Irland kan vara ett moraliskt dilemma men som Dixon säger "to remain silent is to say something powerful: that it never happened; that it did not matter" och att det aldrig fanns människor som karaktärerna i romanen (s. x). Här belyser O'Connor vikten av att tala om the Great Famine och inte tysta ned händelsen vilket är det som har gjorts i många år. Som tidigare nämnt är det tydligt att det finns två perspektiv på the Great Famine det brittiska och det irländska dock känns det inte som att O'Connor tar ett tydligt parti i sin roman, även om det mycket väl kan finnas ett politiskt budskap, utan snarare lyfter fram vikten av att ta del av denna fruktansvärda händelse. O'Connor väljer att lyfta fram brittiska karaktärer i sin roman som faktisk jobbar för att hjälpa det irländska folket. David Merridiths mamma dog av svältfebern efter att ha hjälpt sina arrendatorer så gott som hon har kunnat. Därför ser det brittiska folket henne som lite av en skyddsängel. Efter resan med *Star of the Sea* lämnar Lockwood sjön och beger sig till Irland tillsammans med sin fru för att hjälpa den svältande befolkningen. Även Lockwood dog av svältfeber (s. 396–397). David Merridith ville inte försvåra situationen för sina arrendatorer men på grund av de skulder han ärvde av sin far fanns det ingen möjlighet för honom att hjälpa till ekonomisk och det fanns ingen annan utväg för honom och hans familj än att utvandra. Detta visar att det även fanns brittiska familjer som drabbades av svälten om än inte lika hårt och på samma sätt som det irländska folket.

O'Connor skriver i introduktionen till romanen att *Star of the Sea* är en historia om kärlek (s. ix). Frågan är vad han menar med kärlek. Det är inte kärlek på det sätt som i en kärleksroman och det är säkerligen inte om kärleken till en viss person utan snarare om kärleken till ett land och dess folk, Irland. Dixon avslutar romanen på Easter Sunday 1916 (s. 405) vilket är symboliskt då det är den påsk ett uppror sker i Dublin, möjligtvis startskottet till Irlands frihet ifrån den brittiska kolonialmakten.

6. Slutsats

Star of the Sea är ett tydligt exempel på O'Connors berättartekniska skicklighet. Det krävs att romanen läses flera gånger för att man som läsare ska kunna upptäcka alla passager där det berättartekniska framträder. Det finns säkerligen en anledning till varför berättelsen är en sammansättning av olika material. Jag vill tro att detta inger en känsla av realism och en förståelse för de faktiska historiska händelserna. Alla brev och artiklar förmedlar både fakta och känsla till läsaren och det får oss att tro på berättaren. O'Connors skickliga sammansättning av material ger oss inte bara fiktion och inte bara historia utan en perfekt blandning av de båda, där de fiktiva karaktärerna får berätta för oss vad som faktiskt hände och vilket fruktansvärt öde Irland gick till mötes i mitten utav 1800-talet.

“Everything is in the way the material is composed” (397), behöver inte bara reflektera över hur romanen är sammansatt men också över Irlands historia. Framställningen av vad det var som hände under svälten ser olika ut beroende på vem det är som lägger fram den. Som tidigare nämnts så har England och Irland väldigt olika syn på det som hände vilket leder till att det material som finns sammanställs på olika sätt. Kanske vill O'Connor belysa detta genom att illustrera att en historia inte bara kan berättas på ett sätt och att det är viktigt att flera individer får sin röst hörd. I romanen konfronteras en mängd olika röster och meningen med det tycks vara att belysa en tabubelagd och traumatisk händelse från flera håll, vilket också ger en större generell förståelse för händelsen. Genom att alla har en röst behöver O'Connor själv inte ta ställning i den infekterade konflikten. Därav blir berättartekniken i romanen av stor vikt och romanens struktur vävs samman med dess innehåll.

Litteraturlista

Primärlitteratur

O'Connor, Joseph, *Star of the sea*, Vintage, London, 2005

Sekundärlitteratur

About Joseph O'Connor, <http://www.josephoconnorauthor.com/about-long.html>, hämtad 23 mars 2018

Bachtin, Michail, *Dostojevskijs poetik*, Antrophos, Uddevalla, 1991

Bal, Mieke, *Narratology: introduction to the theory of narrative*, 2. ed., Univ. of Toronto Press, Toronto, 1997

Björck, Staffan, *Romanens formvärld: studier i prosaberättarens teknik*, 7. uppl., Natur och kultur, Stockholm, 1983

Chatman, Seymour Benjamin, *Story and discourse: narrative structure in fiction and film*, Cornell University Press, Ithaca, N.Y., 1978

Cusack, Margaret Anne, "Penal Laws in Ireland", *LibraryIreland*,
<http://www.libraryireland.com/HistoryIreland/Penal-Laws.php>, hämtad 13 maj 2018

Eagleton, Terry, "Another Country", *The Guardian*, 2003,
<https://www.theguardian.com/books/2003/jan/25/featuresreviews.guardianreview12>, hämtad 23 mars 2018

Fegan, Melissa, "That heartbroken island of incestuous hatreds': Famine and Family in Joseph O'Connor's *Star of the Sea*", *Neo-Victorian Families: Gender Sexual and Cultural Politics*, Rodopi Neo-Victorian, New York, 2011, s.321-341

Genette, Gérard, *Narrative discourse: an essay in method*, Cornell U.P., Ithaca, N.Y., 1980

Genette, Gérard, *Paratexts Thresholds of Interpretation*, Cambridge University Press, New York, 1997

Historisk roman,

Nationalencyklopedin, 2018,
<http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/historisk-roman>, hämtad 23 maj 2018

McDowall, David, *An Illustrated History of Britain*, Longman, Harlow, 1989

Mokyr, Joel, "Great Famine", *Encyclopedia Britannica*, 2000,
<https://www.britannica.com/event/Great-Famine-Irish-history>, hämtad 13 maj 2018

- Ó Gallchoir, Clíona, "Modernity, Gender and the Nation in Joseph O'Connor's *Star of the Sea*", *Irish University Review*, 43.2, 2013, s. 344-362, DOI: 10.3366/iur.2013.0084
- Polyphony, *Oxford Reference*, 2018,
<http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/authority.2011080310033593>
7, hämtad 23 mars 2018
- Skott, Carola (red.), *Berättelsens praktik och teori: narrativ forskning i ett hermeneutiskt perspektiv*, Studentlitteratur, Lund, 2004
- Tynan, Maeve, "Everything is in the Way the Material is Composed': Joseph O'Connor's the *Star of the Sea* as Historiographic Metafiction", *Passages: Movements and moments in Text and Theory*, Cambridge Scholars, Publishing, New Castle upon Tyne, 2009, s. 79-95